

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.12>

УДК 332.12

A. A. Mezheriakov,

*д. е. н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Університет митної справи та фінансів*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6643-2418>

V. M. Berezovik,

к. е. н., директор, ТОВ "Профін Консалтинг"

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5350-3420>

K. O. Kirieeva,

*к. е. н., доцент кафедри банківської справи, факультет фінансів та обліку,
Державний торговельно-економічний університет*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5686-9579>

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ ТА БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

A. Meshcheriakov,

*Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Finance, Banking
and Insurance, University of Customs and Finance*

V. Berezovik,

PhD in Economics, Director, Profin Consulting, LTD

K. Kirieieva,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Banking, Faculty of
Finance and Accounting, State University of Trade and Economics*

**FINANCIAL STABILITY AND THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE:
CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR DEVELOPMENT**

У статті розкрито питання фінансової стабільності та банківської системи в Україні під час повномасштабного вторгнення. В процесі аналізу досліджені головні проблеми фінансової стабільності країни в сучасних умовах. Запропоновано сукупність заходів, які можуть підвищити фінансову стабільність країни в довгостроковій перспективі. Одним із таких заходів є покращення функціонування банківської системи країни загалом та окремих банківських установ. В умовах російсько-української війни банківські установи зіштовхуються із великою кількістю викликів. Проте, в результаті аналізу виявлено, що в сучасних умовах функціонування банківської системи також є значні можливості для подальшого розвитку. Запропоновані шляхи щодо вирішення викликів у банківській системі та збільшення можливостей для розвитку не лише для банківської системи, а й для забезпечення фінансової стабільності економіки в Україні.

In the current war environment, ensuring financial stability in the country is one of the main areas where the government should focus its efforts. However, the Russian-Ukrainian war creates risky conditions for the functioning of both the banking system and the financial system of Ukraine. Therefore, the purpose of this article is to analyze the challenges and opportunities for the Ukrainian banking system and overall financial stability in the current environment. The purpose of this article is achieved through a literature review of existing studies and analysis of official statistical data. The article discusses the issues of financial stability and the banking system in Ukraine during a full-scale invasion. In the course of the analysis, the main problems of financial stability of the country in modern conditions are examined. The author proposes a number of measures that can improve the financial stability of the country in the long term. One of these measures is to improve the functioning of the country's banking system as a whole and of individual banking institutions. Against the background of the Russian-Ukrainian war, banking institutions are facing many challenges. Nevertheless, the analysis showed that in the current conditions of the banking system there are also

significant opportunities for further development. Three scenarios of changes in the country's financial system are examined: optimistic, pessimistic and realistic. The author suggests ways to address the challenges in the banking system and increase the opportunities for development not only of the banking system, but also for ensuring the financial stability of the economy in Ukraine. This article has practical value because shows the problems of financial stability in Ukraine and determinants of impedance of improvement of financial stability in the context of the Russian-Ukrainian war. In addition, the article highlights the problems of the Ukrainian banking system and the ways to solve them in order to improve the efficiency of banking institutions. Such measures, in turn, will contribute to the economic stability of the country and improve the welfare of individuals and legal entities.

Ключові слова: *фінансова стабільність, банківські установи, ризики, можливості розвитку, покращення діяльності.*

Keywords: *financial stability, banking institutions, risks, development opportunities, performance improvement.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Банки є одним із головних елементів фінансової системи країни. Стійкість банківської системи безпосередньо впливає на ефективність та стійкість функціонування економіки та захист її від кризових явищ. Саме банківські установи забезпечують надання фінансових послуг різним суб'єктів господарювання в країні. Окрім цього, відомо, що банківська система бере участь у формуванні капіталу в економіці кожної країни. Проте, ефективна діяльність фінансово-банківської системи можлива у звичайних, некризових умовах. Наразі в Україні, в умовах повномасштабного вторгнення росії до України, банківська система зазнала впливу значних негативних факторів. Такі фактори потребують реагування, знаходження шляхів мінімізації їх впливу, оскільки

банківська система прямо впливає на фінансову стабільність країни. Через всі фінансові дії, які виконують банківські установи, формується довіра до фінансових інститутів, що дозволяє стабілізувати систему та уникнути можливих загроз у вигляді кризи. Тобто, стабільність функціонування банківських установ прямо впливає на стабільність фінансової системи в Україні. Тому, наразі в умовах російсько-української війни доцільно проаналізувати стан банківської системи України та визначити фінансову стабільність країни. Актуальність даної статті полягає у тому, що аналізуються можливі шляхи удосконалення функціонування банківської системи та покращення фінансової стійкості України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські дослідники багаторазово досліджували банківську систему України та ефективність її функціонування як до початку повномасштабного вторгнення, так і після його початку. Наприклад, Н. В. Данік, Т. Р. Тихонова та М. А. Деркач [1, С. 981], ще до початку повномасштабного вторгнення у 2018 році досліджували функціонування банківської системи України, а також проблеми та перспективи, пов'язані із цим процесом. В результаті аналізу дослідники дійшли висновку, що українська банківська система має проблеми, які можна вирішити лише реформуванням всієї системи.

Аналізуючи функціонування банківської системи вже в умовах російсько-української війни дослідники М. М. Король, В. О. Співак та І. В. Куліковська [2, С. 46] дійшли висновку, що за останні роки в Україні банківська система пройшла складний шлях реформування. В результаті покращилась ефективність функціонування банківської системи та показники стійкості, які вплинули на стан народного господарства України.

Вивчаючи розвиток банківської системи вже під час російсько-української війни вчені В. І. Ерастов та І. С. Лижечко [3, С. 1] в результаті дослідження прийшли до висновку, що наразі українська банківська система попри воєнні дії на території України проходить етап діджиталізації. В результаті чого послуги для населення можуть бути доступнішими,

простішими та ефективнішими. Проте існує ризик втрати персональних даних та їх конфіденційності в умовах постійних хакерських атак із російської сторони. І це лише одна із видимих проблем, які наразі існують в українській банківській системі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, слід розуміти, що в сучасних умовах проблем у функціонуванні української банківської системи може бути значно більше, так само як і можна відзначити можливості щодо розвитку попри воєнні умови функціонування. При цьому, слід зазначити, що в попередніх дослідженнях науковці могли упустити деякі питання щодо функціонування банківської системи та фінансової стабільності України через динамічність процесів, що наразі відбуваються як в економіці зокрема, так і в країні загалом. Тому, дана тема потребує детальнішого аналізу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є аналіз викликів та можливостей для української банківської системи та загальної фінансової стабільності в сучасних умовах функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова стабільність країни передбачає її стійке функціонування в процесі економічного зростання. Наразі та в післявоєнний період в Україні необхідно впроваджувати докорінні зміни бюджетно-податкової та боргової політики держави з метою збереження фінансової стабільності країни. Перш за все слід звернути увагу на залучення коштів від міжнародних партнерів на договірних пільгових умовах та економії ресурсів бюджету країни.

Також, слід звернути увагу, що видатки слід зосередити на пріоритетних напрямках. У 2024 році це має бути обороноздатність України та соціальний захист населення. Також доцільним є посилення ролі банківської системи, особливо державних банківських установ. Такі дії сприятимуть відновленню економіки країни від тих збитків, які були спричинені російсько-українською війною [4, С. 78].

Аналізуючи проблеми, які виникають в фінансовій системі України, можна зазначити, що до головних належить [5, С. 362–363]:

- високий рівень інфляції в країні, рівень якої значно підвищився із початком повномасштабного вторгнення та продовжує підвищуватися у 2024 році;

- кібератаки на фінансову та ІТ системи України зі сторони країни-агресора із метою блокування роботи, вилучення та викрадення потенційно важливих даних про фізичних та юридичних осіб;

- демографічні зміни, оскільки спостерігається одночасне старіння населення, критичне зниження народжуваності, внутрішнє переміщення громадян, еміграція українців за кордон, що призводить до такого явища як «відплив розумів», дефіцит робочої сили;

- зниження доходів населення країни, адже багато громадян залишились без роботи. Також за рахунок інфляції впали реальні доходи, не дивлячись на те, що рівень мінімальної заробітної плати в Україні від початку повномасштабного вторгнення виріс.

Окремо також можна зазначити одну із головних проблем фінансової системи України – корупційні схеми, оскільки наразі спостерігається недостатня прозорість фінансової системи в країні в умовах війни, неповний контроль за витратами бюджетних коштів та порушення у сплаті податків. В сучасних умовах функціонування фінансової системи важливо підтримувати актуальність та повноту обліку фінансових даних. Перш за все саме прозорість обліково-звітної системи може задовольнити запити різних груп зацікавлених сторін щодо прийняття рішень [6, С. 611].

Наприклад, прозора система фінансової звітності є необхідною умовою для залучення прямих іноземних інвестицій в економіку країни під час війни. Проте, в останні роки непоодинокими є випадки непрозорості фінансово-облікових даних, що зменшує шанси на отримання міжнародної допомоги від стратегічних партнерів.

З огляду на проблеми та виклики, які постають перед фінансовою системою України відновлення та покращення її функціонування має враховувати перш за все необхідність залучення коштів для відбудови країни, кандидатство в члени ЄС сприятиме розвитку як банківської системи, так і фінансової стабільності країни. Також слід зважати на геополітичне положення України та її спільні кордони із росією, що робить фінансове середовище досить ризиковим. В такому випадку в найближчому майбутньому фінансова система країни може розвиватися за трьома сценаріями: оптимістичним, реалістичним та песимістичним.

За оптимістичним сценарієм відбудеться розвиток банківської системи в післявоєнний період, який вплине на фінансову стійкість країни. Цього можна досягти за допомогою інвестицій та реформування банківської системи, а також впровадження інновацій та гнучкого регулювання.

За песимістичним сценарієм економіка та банківська система будуть довго відновлюватись, що також вплине на фінансову стійкість країни, оскільки за роки війни економіка зазнала значних збитків. Інвестиції будуть надходити не такими швидкими темпами, а це може викликати економічну кризу в країні.

За реалістичного сценарію Україна зіткнеться з новими викликами під час відновлення економіки та банківської системи, що, своєю чергою, відкриє й нові можливості для розвитку. Після війни буде потрібна значна міжнародна підтримка та інвестиції для відновлення і модернізації економіки та інфраструктури фінансового та банківського сектору. Реформи будуть впроваджуватися поетапно, зі зростаючим фокусом на забезпечення стабільності та прозорості.

Проте такі дії потребують виваженої стратегії та її впровадження на практиці [7, С. 35, 8, С. 217]. Зважаючи на те, що Україна наразі знаходиться на шляху до вступу в Європейський Союз (далі – ЄС), а отже і до європейського фінансового простору, вибір ефективного шляху покращення сучасного стану фінансової стабільності країни є одним із головних аспектів.

На фінансовому ринку країни головну роль відіграє банківська система України. Банківські установи є головними суб'єктами через які відбувається рух коштів в країні, акумулюють фінансові ресурси та є основою кредитної системи України. Економічні зміни значною мірою впливають на функціонування банківських установ зокрема та банківської системи загалом. Це стосується як позитивних, так і негативних змін. Банківська система забезпечує [7, С. 28]:

- своєчасний рух грошових коштів в межах України;
- своєчасний рух грошових коштів за кордон та з-за кордону в країну;
- нагромадження грошових коштів та їх розподіл між суб'єктами господарювання;
- забезпечує безперебійне функціонування платіжної системи в країні тощо.

Пандемія та повномасштабне вторгнення росії підвищили ризики діяльності банківських установ в Україні. Неможливість здійснення ефективної діяльності, невиконання нормативів, проблеми з якістю кредитного портфелю, недосконалий фінансовий моніторинг призвели до того, що Національний банк України вивів з ринку протягом останніх років ряд банків. Так, за період 2018–2023 років кількість банківських установ в країні значно зменшилась – з 82 банківських установ у січні 2018 року до 63 банків у січні 2024 року або на 23%. Станом на 01.01.2024 року серед 63 працюючих банків 27 мали частковий іноземний капітал, в тому числі 19 банків мали 100% частку іноземного капіталу [16].

В той же час, загальні активи всіх банківських установ країни зросли за цей період з 1 336,4 млрд грн на 01.01.2018 року до 2 942,8 млрд грн на 01.01.2024 року або у 2,2 рази [16]. Кредитний портфель за цей же час зріс з 1 042,8 млрд грн до 2 942,8 млрд грн. або у 2,8 рази [16].

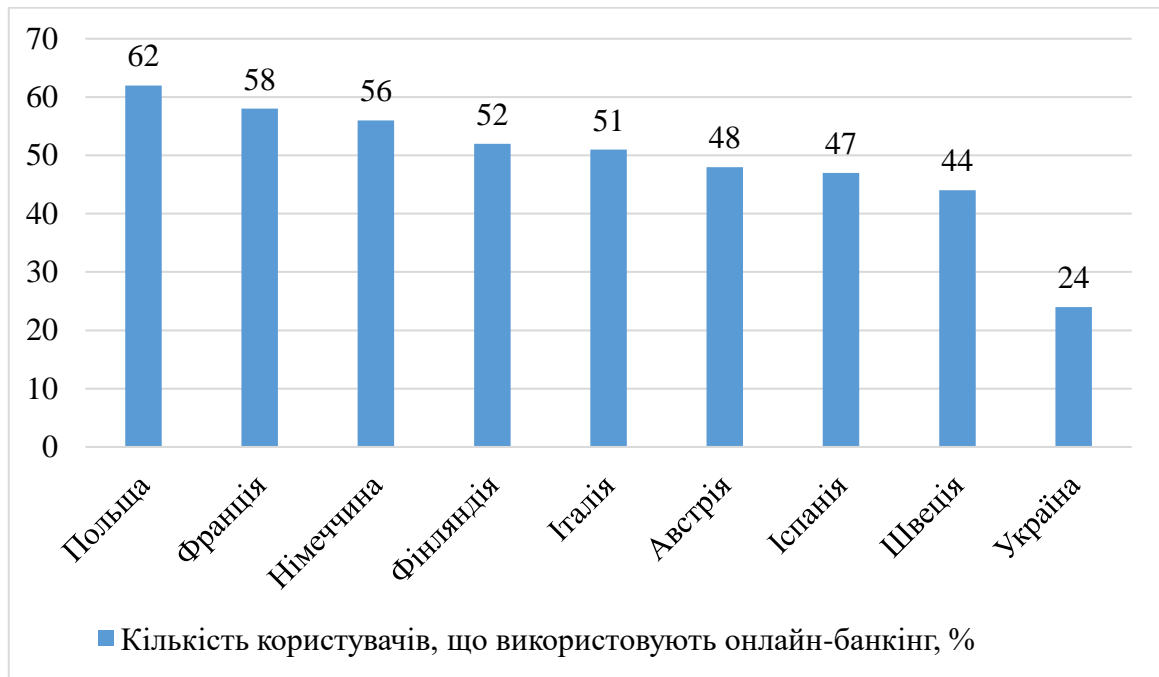
Також слід звернути увагу на рентабельність діяльності банківських установ в Україні. Так, рентабельність активів зросла з -1,94% у січні 2018

року до 3,38% у січні 2024 року, а рентабельність капіталу зросла з -15,96% у січні 2018 року до 31,61% у січні 2024 року [16].

Для підвищення конкурентоспроможності банків України потрібно розвивати новітні технології. Перш за все це має стосуватися удосконалення банківської інфраструктури, як наприклад переоснащення банківських відділень, терміналів, розвитку дистанційних каналів продажу продуктів тощо. Окрім покращення класичної банківської інфраструктури важливим є розвиток необанків в умовах війни. Необанки – це цифрові банки, які поєднують новітні технології, інтернет-доступ та електронну реалізацію банківських послуг для населення і бізнесу з ідеєю підвищеної зручності та доступності [10, С. 131].

Зараз, коли в Україні йде війна і запроваджено воєнний стан, банки намагаються у своїй діяльності врахувати всі ризики цього часу, надаючи своїм клієнтам все більшу доступність до банківських послуг та формуючи зручні умови комунікації, в тому числі через інтернет та дистанційні канали продажу продуктів. Постійні повітряні тривоги протягом дня, окупація частини південно-східних областей України, а також блекаут зменшують можливість звернення клієнтів до відділень банків та спонукають українські банківські установи все більше розвивати онлайн та мобільний банкінг в країні.

В умовах обмеженої доступності населення до банківських відділень онлайн-банкінг в Україні є рішенням, яке дозволяє підвищувати фінансову інклюзію, зберігаючи доступ населення до банківських послуг та сервісів особливо на деокупованих територіях та територіях, де ведуться бойові дії. Саме на таких територіях банківські установи не можуть працювати безпечно та безперебійно. Банки не працюють також під час повітряних тривог, що зменшує ефективність діяльності банківських установ. Аналізуючи онлайн-банкінг у світі, можна зробити висновок, що цей канал продажу банківських послуг має великий потенціал для розвитку в Україні (рис. 1).

Рисунок 1. Проникнення онлайн-банкінгу у країнах ЄС та в Україні на кінець 2023 – початок 2024 року, %

Джерело: створено автором за даними [11, 12]

Аналізуючи дані, зображені на рисунку 1, можна порівняти українські показники проникнення онлайн-банкінгу, мобільного банкінгу з аналогічними показниками в країнах ЄС та відмітити, що в Україні показники нижчі, аніж в інших країнах Європи.

Причини такого стану: недостатнє покриття території країни якісним мобільним зв'язком 4g, недостатня кількість у користуванні населення смартфонів, блекаути та відсутність сталого мобільного інтернету. Нині питання підвищення рівня доступності банківських послуг є одним з основних. Тому банки постійно працюють над розвитком відповідної інфраструктури для населення та бізнесу, щоб покращити можливість використання інтернет та мобільного банкінгу в різних регіонах.

Зокрема, це стосується державного регулювання регіонального економічного розвитку в Україні. Такі дії мають впроваджуватися на засадах пропорційності, стійкості та соціальної спрямованості в усіх регіонах країни. Досягнувши синергічного ефекту від їх впровадження, держава може значно

покращити умови розвитку інтернет-банкінгу в країні та надати більшу можливість його використання серед населення.

В умовах війни Н. М. Руцишин, О. Р. Пелех, А. Р. Козак та Н. М. Криворучко [7, С. 29] визначили такі проблеми в банківській системі, як:

- еміграція населення в інші країни та внутрішня міграція людей з територій, де постійно здійснюються обстріли. Закриття банківських установ на небезпечних для роботи територіях;

- складності з виплатами заробітних плат та соціальних платежів на деокупованих територіях чи територіях, де безпосередньо ведуться бойові дії;

- зниження обсягів кредитування, оскільки із початком повномасштабного вторгнення банки через високі кредитні ризики суттєво ускладнили кредитні процедури та зробили більш жорсткими свої кредитні політики;

- арешт банківських рахунків боржників;

- кібератаки зі сторони росії, які у 2024 році проходять не так часто, як на початку повномасштабної агресії, але все одно мають місце;

- перевищення лімітів залишків готівки у касах банківських відділень особливо на деокупованих територіях та територіях де безпосередньо ведуться бойові дії, оскільки процес інкасації грошових коштів ускладнюється через воєнні ризики.

Також новою проблемою для банківської системи стали планові та аварійні відключення світла, води та опалення. Національний банк України розробив вимоги до безперервності діяльності банківських установ, що вимагають створення банками резервних каналів зв'язку та енергоживлення. Банки розроблюють та узгоджують відповідні плани роботи в нештатних ситуаціях [13, С. 53].

З огляду на проблеми та виклики, які постають перед банківськими установами та банківською системою, можливими шляхами розвитку банківської системи є наступні [7, С. 35; 8, С. 219; 14, С. 162; 15, С. 5]:

- удосконалення системи корпоративного управління, управління ризиками та внутрішнього контролю;
- удосконалення системи фінансового моніторингу з метою запобігання обороту коштів, набутих злочинним шляхом;
- підвищення вимог до якості та достатності капіталу, якості активів та рівня менеджменту;
- активний розвиток цифрових послуг;
- стимулювання кредитування реального сектору економіки для забезпечення відновлення та розвитку економіки, підтримки бізнесу, технічного переоснащення і реконструкції підприємств та інфраструктури країни;
- управління операційними ризиками в галузі ІТ для захисту персональних даних, безпечності та безперервності проведення платіжних операцій, підготовка кадрів з питань кібербезпеки, вчасне оновлення програмного забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва у галузі ІТ безпеки;
- підвищення рівня цифровізації банківської системи, що має стосуватися не лише досконалого функціонування банківської системи, а й впровадження хмарних технологій, чат-ботів на основі штучного інтелекту та біометричних способів ідентифікації, а також збільшення доступності банківських послуг на онлайн сервісах тощо.

Таким чином, одним із найважливіших завдань банківської системи є забезпечення стабільності та ефективності функціонування банківських установ в довготривалій перспективі, що позитивно відзначиться на фінансовій стабільності країни. При цьому впроваджувати такі заходи потрібно не тільки під час війни, а і надалі, у повоєнний період. Оскільки, загрози у банківському та фінансовому середовищі щорічно зростають та вимагають від банківських установ удосконалення власних бізнес процесів. Тільки так ми можемо забезпечити стабільне та безперебійне функціонування української банківської системи.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямі.

Отже, в результаті аналізу банківської системи можна зробити висновок, що станом на 2024 рік фінансова безпека та стабільність держави потребує системного підходу та координації роботи різних галузей влади, бізнесу та науково-дослідних установ з метою запобігання та протидії виникненню фінансових загроз. Зважаючи на значні ризики у функціонуванні фінансової системи, її стабільність знаходиться постійно під загрозою.

Одним із головних напрямків вдосконалення функціонування фінансової системи задля забезпечення фінансової стабільності в країні має бути вдосконалення функціонування банківської системи України. В умовах війни банківська система продовжує працювати в динамічному середовищі, відновлює роботу відділень в тих регіонах, де банківські послуги були тимчасово недоступні та безперервно надавати банківські послуги фізичним та юридичним особам. Одним з важливих напрямів діяльності банків є розвиток дистанційних каналів продажу банківських продуктів, в тому числі онлайн та мобільний банкінг.

За період воєнних дій зменшилась кількість банківських установ в Україні. Проте, спостерігається позитивна динаміка у зростанні активів та рентабельності банків, банківська система працює прибутково. Головною проблемою для банків залишається підвищений кредитний ризик, пов'язаний з війною. Кредитний ризик може суттєво вплинути на рівень банківського капіталу через зниження якості кредитного портфелю та необхідність формування резервів на покриття можливих збитків за кредитними операціями.

Література

1. Данік Н. В., Тихонова Т. Р., Деркач М. А. Реформування банківської системи України: проблеми та перспективи. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 981–985. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/147.pdf (дата звернення: 26.05.2024)

2. Король М. М., Співак В. О., Куліковська І. В. Сучасний стан показників української банківської системи. *Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2023. № 47. С. 41–47. URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2023-47-8> (дата звернення: 26.05.2024)
3. Ерастов В. І., Лижечко І. С. Діджиталізація банківської системи України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. С. 1-10. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-131> (дата звернення: 26.05.2024)
4. Возняк Г., Дмитрик О. Фінансова стабільність та напрями її зміцнення: кейс для України в умовах війни. *Світ фінансів*. 2022. № 2(71). С. 70–80.
5. Мішук Є. В., Єловський Д. В. Фінансова безпека України у повоєнний період: виклики та перспективи. *Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в умовах інтеграції України в ЄС – 2023*. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів, молодих вчених і провідних фахівців (м. Київ, 12 квітня 2023). Київ: Середняк Т.К. С. 362-365. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6dc048f6-50b1-492d-8c5e-4175875c5822/content#page=362> (дата звернення: 26.05.2024)
6. Дубинська О.С. Удосконалення методики оцінки комплексного стану підприємства на основі інтегрованої фінансової звітності. *Молодий вчений*. 2019. № 2(66). С. 611–618. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-129> (дата звернення: 26.05.2024)
7. Руцишин Н. М., Пелех О. Р., Козак А. Р., Криворучко Н. М. Сучасний стан банківської системи України та перспективи її розвитку. *Економічні науки*. 2024. № 75. С. 27–36. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-75-04> (дата звернення: 26.05.2024)
8. Єрмак В. Банківська система України у період повоєнного відновлення: виклики та шляхи розвитку. *Державне будівництво*. 2023. № 2(34). С. 214–223. URL: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-18> (дата звернення: 26.05.2024)
9. Bobro N. Definition of noosphere. *Ефективна економіка*. 2023. № 12. С. 40-50. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.12.40> (дата звернення: 26.05.2024)

10. Семенов А.Ю., Пахненко О.М., Шалда А.А. Необанки в Україні: особливості, тренди та перешкоди розвитку. *Modern Economics*. 2023. № 39. С. 131–137. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V39\(2023\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V39(2023)-20) (дата звернення: 26.05.2024)
11. Statista. (2024). Banking - Ukraine. URL: <https://www.statista.com/outlook/fmo/banking/ukraine> (дата звернення: 26.05.2024)
12. Statista. (2023). Share of bank account holders processing banking matters via online banking (PC or laptop) or mobile banking (smartphone or tablet) worldwide 2023, by country. URL: <https://www.statista.com/statistics/1440760/mobile-and-online-banking-penetration-worldwide-by-country/> (дата звернення: 26.05.2024)
13. Дорошенко Н. О., Бакланова А. О. Банківська система України за період воєнного стану: виклики і здобутки. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2022. № 103. С. 48–56. URL: <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-103-06> (дата звернення: 26.05.2024)
14. Трусова Н. В., Чкан І. О. Кіберзахист банківської системи України в умовах цифрових трансформацій. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. №1(47). С. 151–163.
15. Данік Н., Татко А. Удосконалення механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи України. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2022. № 1(5). С. 1–9. URL: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20220105.01> (дата звернення: 26.05.2024)
16. Інтернет ресурс Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/stat> (дата звернення: 26.05.2024)

References:

1. Danik, N. V., Tykhonova, T. R., and Derkach, M. A. (2018), “Reform of the banking system of Ukraine: Problems and prospects”, *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 19, pp. 981-985, available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/147.pdf (accessed 26 May 2024).
2. Korol, M. M., Spivak, V. O., and Kulikovska, I. V. (2023), “Indicators of the current state of the Ukrainian banking system”, *Mizhnarodni ekonomichni*

vidnosyny ta svitove hospodarstvo, vol. 47, pp. 41–47.
<https://doi.org/10.32782/2413-9971/2023-47-8>.

3. Erastov, V. I., and Lyzhechko, I. S. (2024), “Digitization of the Ukrainian banking system under martial law”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 60, pp. 1–10. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-131>.

4. Vozniak, H., and Dmytryk, O. (2022), “Financial stability and ways to strengthen it: A case for Ukraine in wartime”, *Svit finansiv*, vol. 71, no. 2, pp. 70–80.

5. Mishchuk, Ye. V., and Yelovskyi, D. V. (2023), “Financial security of Ukraine in the post-war period: Challenges and prospects”, *Suchasni hroshi, bankivski posluhy ta finansovi innovatsii v umovakh intehtratsii Ukrainy v YeS – 2023. Materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii studentiv, aspirantiv, molodykh vchenykh i providnykh fakhivtsiv* [Modern money, banking services and financial innovations in the conditions of Ukraine's integration into the EU – 2023. Materials of the 5th All-Ukrainian scientific and practical Internet conference of students, postgraduates, young scientists and leading specialists], KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 362–365, available at: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6dc048f6-50b1-492d-8c5e-4175875c5822/content#page=362> (accessed 26 May 2024).

6. Dubynska, O.S. (2019), “Improve the methodology for assessing the complex health of a business based on integrated financial statements”, *Molodyi vchenyi*, vol. 66, no. 2, pp. 611–618. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-129>.

7. Rushchyshyn, N. M., Pelekh, O. R., Kozak, A. R., and Kryvoruchko, N. M. (2024), “Current state of the Ukrainian banking system and prospects for its development”, *Ekonomichni nauky*, no. 75, pp. 27–36. <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-75-04>.

8. Yermak, V. (2023), “The banking system of Ukraine in the period of post-war recovery: challenges and ways of development”, *Derzhavne budivnytstvo*, vol. 34, no. 2, pp. 214–223. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-18>.

9. Bobro N. (2023), “Definition of noosphere”, *Efektivna ekonomika*, vol. 12, pp. 40–50. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.12.40>.

10. Semenoh. A.Iu., Pakhnenko, O.M., and Shalda, A.A. (2023), “Neobanks in Ukraine: Characteristics, trends and barriers to development”,

Modern Economics, vol. 39, pp. 131-137.
[https://doi.org/10.31521/modecon.V39\(2023\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V39(2023)-20).

11. Statista. (2024), “Banking – Ukraine”, available at: <https://www.statista.com/outlook/fmo/banking/ukraine> (accessed March 26, 2024)

12. Statista. (2023), “Share of bank account holders processing banking matters via online banking (PC or laptop) or mobile banking (smartphone or tablet) worldwide 2023, by country”, available at: <https://www.statista.com/statistics/1440760/mobile-and-online-banking-penetration-worldwide-by-country/> (accessed 26 May 2024)

13. Doroshenko, N. O., and Baklanova, A. O. (2022), “The banking system of Ukraine during martial law: Challenges and achievements, *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina*, vol. 103, pp. 48–56. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-103-06>.

14. Trusova, N. V., and Chkan, I. O. (2023), “Cybersecurity of the Ukrainian banking system in the context of digital transformation”, *Zbirnyk naukovykh prats TDATU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky)*, vol. 47, no. 1, pp. 151–163.

15. Danik, N., and Tatko, A. (2022), “Improvement of the mechanism for ensuring financial stability of the banking system of Ukraine”, *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, vol. 5, no. 1, pp. 1-9. <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20220105.01>.

16. Internet site Minfin (2024), available at: <https://minfin.com.ua/ua/banks/stat> (accessed 26 May 2024).

Стаття надійшла до редакції 21.06.2024 р.